

AGENȚIA REZERVE MATERIALE

Coordonat:
Ministerul Economiei

Aprobat:
prin ordinul
Agenției Rezerve Materiale
Nr. _____ din _____

INSTRUCȚIUNEA

**privind modul și condițiile de stocare, recepționare, păstrare,
împrospătare și eliberare a cărbunelui și păcurii focar
din rezervele materiale de stat**

mun. Chișinău

I. Dispoziții generale

1.1. Prezenta instrucțiune este elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului Agenției Rezerve Materiale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.827 din 16.12.2009, Regulamentului cu privire la rezervele materiale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.794-26 din 01.07.2003, cu modificările ulterioare, Standardului moldovean “Produce de cărbune utilizate în Republica Moldova”, Reglementărilor tehnice “Reguli generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova” RT DSE 1.01-2005, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr .1159 din 24.10.2007, Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii nr.672 din 28.05.2002, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 411 din 25.05.2010 privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat și alte acte normative în vigoare.

1.2. Instrucțiunea în cauză este documentul de bază care stabilește modul și condițiile de stocare, recepționare, păstrare, evidență, împrăștiere și eliberare, precum și crearea condițiilor ce asigură integritatea cantitativă și calitativă a cărbunelui și păcurii focar din rezervele materiale de stat.

1.3. Instrucțiunea dată este obligatorie pentru instituțiile subordonate Agenției Rezerve Materiale, precum și pentru toți agenții economici, indiferent de tipul de proprietate, care păstrează cărbune și păcură focar din rezervele materiale de stat.

1.4. În sensul prezentei instrucțiuni se definesc următoarele noțiuni, după cum urmează:

stocare a bunurilor materiale în rezervele materiale de stat – furnizare și depozitare a bunurilor materiale în stoc ca rezerve;

împrăștiere și înlocuire a bunurilor materiale din rezervele materiale de stat – eliberare a bunurilor materiale din rezervele materiale de stat în legătură cu expirarea termenului de păstrare, nemenținerea caracteristicilor calitative prescrise, modificarea standardelor, restituindu-le simultan în același cantități cu altele noi sau de același fel;

păstrarea îndelungată a bunurilor materiale - semnifică asigurarea integrității și menținerea calității bunurilor materiale pe parcursul întregii perioade de păstrare ;

eliberare a bunurilor materiale din rezervele materiale de stat – scoatere a bunurilor materiale din rezervele materiale de stat în anumite scopuri.

1.5. Toată activitatea de stocare, recepționare, păstrare, împrăștiere și eliberare a cărbunelui și păcurii focar din rezervele materiale de stat se desfășoară în strictă conformitate cu cerințele de păstrare a secretului de stat și de asigurare a regimului confidențial.

II. Condițiile de bază la recepționarea, stocarea și păstrarea cărbunelui în rezervele materiale de stat.

2.1. Date generale despre cărbune.

După proprietățile fizico-chimice cărbunele este predispus procesului de oxidare și autoîncălzire (încălzire spontană) și se clasifică în următoarele grupe:

a) grupa întâi –cel mai rezistent cărbune la procesul de oxidare – antraciții și semiantraciții de toate categoriile;

b) grupa a doua – cărbune rezistent la procesul de oxidare, așa ca cărbunele de huilă de mărcile: Donețk-T și Donețk – G-concentrat, Kuznețk-T, Ceremhovsk – D, Suchansk – T,J,G, cărbunele de Pechersk – J, cărbunele sortat de Silezck cărbunele de Ekibastuz;

c) grupa a treia—cărbune de rezistență medie la procesul de oxidare, așa ca cărbunele de huiă de mărcile: Donețk-J, K, OC, G, cărbunele de Kuznețk – CC, K, J, OC, G, cărbunele de Karaganda – J, G, cărbunele de Hakassk – D, cărbunele de Sahalin – J, G, cărbunele de Livov- Volînc – G și cărbune brut de Silezck;

d) grupa a patra – cărbune instabil (nestabil), cu activitate sporită de oxidare, așa ca cărbunele de huiă de mărcile: Donețk – DR, cărbunele de Kuznețk - D, cărbunele de Peciora – D și cărbunele brun de la toate tipurile de bazine carbonifere.

Cărbunii de rezistență medie și instabilă (grupele trei și patru), în cazul încălcării condițiilor de păstrare și metodelor de stocare, pot să se autoîncălzească(autoaprinde).

În rezervele materiale de stat poate fi stocat și păstrat pe un termen de lungă durată cărbunele rezistent la oxidare (grupele I și II).

Notă: Este interzisă păstrarea cărbunelui instabil la oxidare (grupele III și IV)

2.2. Clasificarea și parametrii de bază.

După caracteristicile principale de exploatare produsele de cărbune se clasifică:

- pentru necesități sociale ale populației;
- pentru producerea cărămizilor;
- pentru cuptoarele de var;
- pentru cuptoarele de ciment.

Produsele de cărbune în funcție de dimensiunea granulelor se grupează în clase conform anexei nr.1 al prezentei instrucțiuni, elaborate în corelație cu Standardul moldovean “Produse de cărbune utilizate în Republica Moldova”.

Produsele de cărbune se divizează în cărbune concentrat sortat și nesortat (denumit în continuare cărbune concentrat), cărbune neconcentrat sortat, cărbune brut, produs intermediar (produs industrial), steril primar, șlam.

Mărcile produselor de cărbune utilizate în Republica Moldova sunt reflectate în anexa nr.2. al prezentei instrucțiuni, elaborate în corelație cu Standardul moldovean “Produse de cărbune utilizate în Republica Moldova”. Pentru identificarea produselor de cărbune se aplică notarea care constă din denumirea produsului, marca, clasa după dimensiunea granulelor, limita inferioară și superioară de dimensiuni. *Exemple: Cărbune GR (0-200) – cărbune bogat în materiale volatile, brut, dimensiunea granulelor de la 0 până la 200mm; Antracit AC(50-100) – antracit bulgări, dimensiunea granulelor de la 50 până la 100mm* – literele identifică marca cărbunelui și clasei, iar cifrele în paranteze – limita inferioară și superioară de dimensiuni.

2.3. Indicatori de calitate.

După indicatorii de calitate cărbunele se grupează conform anexei nr. 3(tabelul nr.1-nr.2) ale prezentei instrucțiuni, elaborate în corelație cu Standardul moldovean “Produse de cărbune utilizate în Republica Moldova”. Se consideră inadmisibile valorile care depășesc limitele superioare ale grupelor de calitate. Pentru anumite tipuri de produse de cărbune conținutul-limită de cenușă (raportat la combustibil în stare uscată A^d), este prezentat în anexa nr.3(tabelul nr.1), umiditatea totală în regim de lucru al combustibilului (Wrt) este prezentată în anexa nr.3(tabelul nr.2).

Pentru necesitățile sociale se admite întrebuințarea cărbunilor bruni și antracitului de toate mărcile, precum și a huilei de toate mărcile, care nu sînt utilizabili pentru cocsificare. Normele medii ale puterii calorice inferioare a combustibilului de lucru pentru necesitățile sociale ale populației sînt prezentate în anexa nr.3 (tabelul nr.3) a prezentei instrucțiuni, elaborate în corelație cu Standardul moldovean “Produse de cărbune utilizate în Republica Moldova”.

Indicatorii de securitate a produselor de cărbune sînt prezentați în anexa nr.3 (tabelul nr.4) al prezentei instrucțiuni, elaborate în corelație cu Standardul moldovean “Produse de cărbune utilizate în Republica Moldova”.

2.4. Transportarea cărbunelui.

Cărbunele se transportă de către furnizor conform prevederilor Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii nr.672 din 28.05.2002, în vrac, în vagoane descoperite sau în alte mijloace de transport în conformitate cu regulile de transportare a mărfurilor, stabilite pentru mijlocul dat de transport.

La livrarea cărbunilor în perioada de la 1 octombrie pînă la 15 aprilie cu fracția masică de umiditate totală în regim de lucru al combustibilului de peste 7,0%, furnizorul trebuie să întreprindă măsuri care să prevină înghețarea lor în timpul transportării (uscare, congelare, etc.).

La livrarea cărbunilor de clasele O, M, S, Ș, cu dimensiunile granulelor de la 0 - 6mm, de la 0 - 13mm, de la 0 – 25 mm și de la 0 – 50mm, furnizorul trebuie să întreprindă măsuri care să excludă formarea prafului de cărbune și pierderile de cărbune în timpul transportării.

La descărcarea cărbunilor sortați din mijloacele de transport înălțimea de cădere nu trebuie să depășească 2,0metri.

2.5.Cerințele față de depozitele destinate pentru păstrarea cărbunelui.

Depozitele, unde se păstrează cărbune, trebuie să corespundă cerințelor speciale de apărare împotriva incendiilor, stabilite de Reglementările tehnice “Reguli generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova” RT DSE 1.01-2005, aprobate prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1159 din 24.10.2005.

Pentru stocarea cărbunelui în rezervele materiale ale statului, depozitarul responsabil (punctul de păstrare), atribuie suprafețe depozitare, ce asigură păstrarea cărbunelui din rezervele materiale de stat separat de cărbunele destinat consumului curent.

Teritoriul depozitului destinat pentru păstrarea cărbunelui din rezervele materiale de stat trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

a) să fie protejat de eventuale inundații provenite de la apele de primăvară, de la ploi sau de la apele subterane, prin crearea șanțurilor de drenaj, precum și protejat de deșeuri industriale;

b) să adere la căile de acces spre calea ferată, trasă auto sau debarcadere și să asigure activitatea independentă a depozitului, indiferent de lucrările de încărcare-descărcare, ce nu sînt legate de depozitarea cărbunelui în rezervele materiale de stat;

c) suprafețele depozitare, unde este stocat cărbunele din rezervele materiale de stat, trebuie să fie îngrădite;

d) depozitul de cărbune, în deosebi, locurile unde au loc operațiunile de bază, trebuie să fie iluminat conform normelor stabilite, care vor asigura securitatea lucrărilor efectuate;

e) depozitul de cărbune trebuie să asigure recepționarea oportună a cărbunelui separat pe mărci și categorii, să asigure acces liber la încărcarea sau descărcarea garniturilor de tren, transportului naval sau altor mijloace de transport, în conformitate cu actele normative în vigoare;

f) amenajarea suprafețelor depozitare la depozitul de cărbune trebuie să asigure posibilitatea stocării cărbunelui în stive de forma trunchiului de piramidă sau altă formă geometrică dreaptă.

Notă: Este interzisă păstrarea cărbunelui în grămezi neuniforme(haotice), deoarece în aceste cazuri se petrece oxidarea intensă a cărbunelui, este suflat de vînt și spălat de precipitațiile atmosferice.

Depozitele pentru păstrarea cărbunelui trebuie să fie dotate cu:

a) utilaj necesar pentru descărcarea cărbunelui din vagoane, șleपुरi, mașini de tonaj mare și amenajarea lui oportună la păstrare îndelungată în stive, cu compactarea în straturi și a suprafeței, asigurînd înălțimea maximă permisă;

b)utilaje pentru împrosătarea și livrarea rapidă a cărbunelui in locurile necesare;

c) terenuri de rezervă cu suprafața nu mai mică de 5% din suprafața totală a depozitului pentru împrosătarea cărbunelui stocat la păstrare, precum și pentru răcirea cărbunelui autoîncălzit.

Terenurile, destinate pentru depozitarea cărbunelui, preventiv se nivelează, se curăță de zgură, gunoaiie, metal uzat, resturi din lemn, plante și alte obiecte străine. Terenurile destinate pentru stivele de cărbune trebuie să fie trainice (rezistente), prevăzute pentru circulația mașinilor și utilajelor în procesul stocării și demontării stivelor cu cărbune. Solul, cu conținut de substanțe organice, pirită, resturile excavării zăcămintelor și rămășițe de lemn, nu poate fi utilizat ca bază (fundație) pentru stivele de cărbune.

Pentru păstrarea cărbunelui rezistent la oxidare (grupele I și II) se recomandă temelii rezistente, care exclud pierderile de cărbune în sol și asigură evacuarea căldurii.

Pentru păstrarea cărbunelui instabil la oxidare (grupele III și IV) sub stivele de cărbune se recomandă terenuri cu sol natural, acoperite cu un strat de cărbune mărunț, cenușă sau amestec din lut și zgură. Suprafețele menționate se bătătoresc compact cu ruloul de bătătorit pământul sau cu alte dispozitive.

Notă: Este interzisă descărcarea cărbunelui pe terenuri nepregătite.

Pentru mărirea volumului de păstrare a depozitului și îmbunătățirea condițiilor de păstrare a cărbunelui, se recomandă amenajarea silosurilor terestre sau adâncite în pământ și amenajarea șanțurilor (tranșeelor), întărite cu plite din beton armat sau alte materiale rezistente.

Este interzisă amenajarea terenurilor pentru păstrarea stivelor de cărbune sub diferite căii de comunicații (conducte de abur, conducte de gaz, rețele electrice), precum și deasupra trecerii căilor subterane (tuneluri, conducte, cabluri, etc.).

Suprafața depozitului , destinată pentru depozitarea și păstrarea cărbunelui din rezervele materiale de stat, trebuie să fie măsurată și datele privind dimensiunile lui se introduc în pașaportul depozitului.

În depozitele, unde se păstrează cărbune din rezervele materiale de stat, este interzis:

- a) păstrarea bunurilor materiale și lichidelor ușor inflamabile, periculoase din punct de vedere a izbucnirii incendiilor, precum și aprinderea focului și utilizarea aparatului electric de încălzit;
- b) îmbîcsirea suprafețelor depozitare cu resturi de material lemnos sau alte resturi, precum și curățirea de cenușă a macaralelor cu abur;
- c) circulația pe pantele stivelor de cărbune, fără utilizarea scărilor speciale (trapurilor).

Depozitele, ce păstrează cărbune din rezervele materiale de stat, trebuie să fie asigurate cu hidrante de incendiu și rezervoare pline cu apă, amenajate după normele și regulile în vigoare. Toate sursele de alimentare cu apă trebuie întreținute în stare bună. Căile de acces și pasajele spre sursele de apă, precum și accesul spre mijloacele antiincendiare trebuie să fie libere.

Toate încăperile depozitare permanent trebuie să fie dotate cu mijloace primare pentru stingerea incendiului în cantități și denumiri, coordonate cu organele de supraveghere antiincendiară locale.

2.6.. Depozitarea cărbunelui.

Depozitarea cărbunelui în rezervele materiale de stat se efectuează pe suprafețe depozitare ce corespund cerințelor punctului 2.5 al prezentei instrucțiuni.

Stivele de cărbune se amplasează pe teritoriul depozitului asigurînd :

- cele mai bune condiții pentru descărcare cărbunelui recepționat.

- utilizarea rațională a suprafețelor depozitare.
- condiții optime pentru monitorizarea permanentă a calității bunurilor aflate la păstrare.
- comodități pentru înmprospătarea lor și pentru lichidarea focarelor de autoîncălzire.
- asigurarea deplasării libere și sigure a mijloacelor de transport.

La formarea stivelor de cărbune, stocat în rezervele materiale de stat, este necesară respectarea următoarelor cerințe:

- distanța de la stivă pînă la capul ramificației căii ferate trebuie să fie nu mai mică de 1,5 metri;
- distanța de la stivă pînă la fondul locativ sau clădirile administrative trebuie să fie nu mai mică de 10 metri;
- distanța de la stivă pînă la depozitul de carburanți și lubrifianți trebuie să fie nu mai mică de 60 metri;
- distanța de la stivă pînă la gard trebuie să fie nu mai puțin de 2 metri;
- distanța dintre stive trebuie să fie nu mai puțin de 6 metri.

Amplasarea cărbunelui în stive se efectuează în dependență de proprietățile cărbunelui de a se autoîncălzi, de particularitățile depozitului, de dotarea cu mijloace de mecanizare, de volumul stivelor și cantitatea cărbunelui simultan recepționată, după cum urmează:

a) cărbunele, din aceeași partidă, se stochează în stive, imediat după descărcare lui. La sosirea partidei următoare, cărbunele din aceeași grupă (antracit de același sort) se stochează în stiva începută, care se mărește pînă va atinge dimensiunile necesare;

b) cărbunele instabil la oxidare (categoriile III și IV), după descărcarea lui, cu ajutorul macaralei cu graifer sau altor mecanisme se stivuieste uniform pe toată suprafața terenului pregătit, în straturi cu grosimea de 1,0-1,5 metri, care se bătătorește compact cu ruloul de bătătorit pămîntul sau cu alte dispozitive;

c) formarea stivei de cărbune trebuie să se facă în mod uniform, cu stivuirea în straturi pe toată suprafața terenului, cu un unghi de înclinare a taluzului de 45 grade;

d) la depozitarea cărbunelui în stive este necesar de exclus divizarea cărbunelui în fracții după mărimea bucăților – stivuirea cărbunelui se efectuează în așa mod ca în fiecare strat al stivei să fie uniform distribuite fracțiuni mari și mici;

e) tasarea (compactarea) cărbunelui instabil la oxidare se efectuează prin transferarea treptată al ruloului pe suprafața bătătorită în așa mod ca să fie obținut un pasaj dublu sau triplu al ruloului pe suprafața stivei. În mod deosebit de minuțios trebuie să fie compactate taluzurile stivei, care se fac în dependență de unghiul înclinării naturale pentru categoria sau marca cărbunelui respectiv;

f) sarcina de tasare (compactare) la bătătorirea stivelor trebuie să fie nu mai mică de 3kg/cm.patrat.

La depozitarea cărbunelui în stive cu ajutorul macaralei cu graifer, este necesar ca cupele graiferului cu cărbune să fie deschise la o înălțime nu mai mare de 2 metri de asupra stivei.

La păstrarea de lungă durată, în scopul reducerii procesului de oxidare și autoîncălzire, la categoriile de cărbune instabil, se recomandă acoperirea stivelor (în special partea de jos), cu un strat de cărbune mărunt cu tasarea lui ulterioară sau acoperirea cu un strat izolant dintr-o pastă de bitum și argilă.

Cărbunii clasificați(GC, GO, DC , DO, BC, BO, OSC, SSC, TK și JK) și antraciți (AP, AK, AO, AM și AS), precum și cărbunii înnobilați (concentratele de calitate) sunt amplasați în stive fără tasarea (compactarea) pe straturi.

Tasarea (compactarea) antraciților ARȘ, cărbunelui de Peciora și Suciansc de marca J se efectuează numai pe suprafața de sus a stivei și pe taluzurile ei. În acest caz, pentru reducerea procesului de oxidare, se recomandă acoperirea stivelor de cărbune cu un înveliș izolant.

Termenul deplin de formare a stivei de cărbune, îndeosebi cu cărbune din grupele III și IV, trebuie să fie cât mai redus posibil, în dependență de cantitatea lotului, decalajul în timp între livrarea loturilor de cărbune și amplasarea lui în stivă, dar nu mai mult de 30 de zile.

Înălțimea stivei de cărbune se stabilește în dependență de capacitatea de autoîncălzire a cărbunelui, de posibilitatea lichidării operative a focarelor de autoîncălzire, de mijloacele existente de mecanizare, de distanța dintre stive – și trebuie să fie nu mai mare de:

- pentru cărbunii și antraciții din grupa întâi – nu se limitează;
- pentru cărbunii de huilă din grupa a doua – pînă la 10 metri;
- pentru cărbunii de huilă din grupa a treia – pînă la 6 metri;
- pentru cărbunii din grupa a patra – pînă la 5 metri;

Notă: La depozitele de cărbune echipate cu macarale-portal sau macarale rulante, cu instalații de screper sau reîncărcătoare, înălțimea stivelor de cărbune este limitată de gabaritele acestor utilaje.

În scopul evitării mărunțirii cărbunilor clasificați și antraciților, formare stivelor cu utilizarea instalațiilor de screper este interzisă.

La stocarea în rezervele materiale de stat a cărbunilor de cocs (în scopuri tehnologice), depozitarea lor conform categoriilor se va efectua împreună cu cărbunii destinați consumului curent. Cu acordul Agenției, punctele de păstrare pot efectua înlocuirea în scopul îmbunătățirii a unor tipuri de cărbune de cocs pe altele, în limitele stabilite.

Este interzisă depozitarea la păstrare îndelungată, într-o singură stivă, a cărbunelui și antraciților de diferite mărci, sorturi și din bazine carbonifere diferite.

Notă: În unele cazuri, din lipsa suprafețelor depozitare, se admite păstrarea într-o singură stivă: a cărbunilor de Kuznețk de aceeași grupă, marca CC și OC și cărbunii de Karaganda de aceeași grupă, marca J,OC,K.

Fiecare stivă de cărbune trebuie să fie înzestrată cu etichetă (panou) (**formular - anexa nr.7**), în care se indică numărul stivei, data formării stivei, marca, sortul cărbunelui, producătorul (bazinul carbonifer), cantitatea, data producerii, certificatul de calitate, principalii indicatori de calitate, termenul de valabilitate, termenul de păstrare și termenul de îmbunătățire. Panoul (eticheta) se completează la recepționarea cărbunelui, în baza actului de recepționare. Panoul (eticheta) se agață la fiecare stivă din partea trecerii principale.

Pentru păstrarea mai calitativă a cărbunelui de rezistență medie și instabilă (grupele III și IV), se recomandă stocarea lui la păstrare îndelungată pe timp de iarnă, depozitîndu-l pe temelii de gheață sau sol înghețat.

2.7. Controlul asigurării calității și cantității cărbunelui aflate la păstrare

Stivele cu cărbune trebuie supuse unei monitorizări permanente, efectuînd controlul vizual în scopul aprecierii stării crustei de cărbune și depistării semnelor de autoîncălzire (apariția mirosului de sulf, aburi, uscarea neuniformă pe suprafața stivei a urmelor de umezeală provenite de la ploi sau rouă, crearea pe suprafața stivei, pe timp de iarnă, a unor locuri unde s-a topit zăpada), precum și măsurînd temperatura cărbunelui în stivă.

Procesul de oxidare și autoîncălzire a cărbunelui de rezistență medie și instabilă (grupele III și IV), în special în lunile de vară, trebuie controlat sistematic prin măsurarea temperaturii cărbunelui.

Pentru măsurarea temperaturii cărbunelui cu ajutorul termometrului, în stive sunt introduse vertical țevi metalice de control cu diametrul de 25-50 mm, capetele de jos ale cărora se închid ermetic și se ascut, iar capetele de sus se închid compact cu dop de lemn. La dopul de lemn, pe o sfoară, se agață termometrul, care este introdus în interiorul țevii pentru 15-20 minute.

Instalarea țevelor în stive este necesar să fie efectuată la baza de sus a stivei în forma tablei de șah la o distanță de 25 metri una de la alta, în așa mod ca capetele țevelor să nu ajungă pînă la baza stivei cu $\frac{1}{4}$ din înălțimea ei. Fiecare punct de control (țevă) trebuie să fie înzestrat cu numărul său de ordine, care este instalat la capătul de sus al țavei, care este ieșit în afara stivei cu cărbune cu 0,2-0,3 metri. După instalarea țevelor în stive suprafața în jurul țevelor se tasează minuțios.

În stivele cu cărbune și antraciți rezistenți la oxidare nu se instalează țevi metalice de control pentru măsurarea temperaturii cărbunelui. În acest caz pentru determinarea temperaturii cărbunelui, în cadrul verificărilor de control, se utilizează palpatorul termic portabil.

Verificarea temperaturii cu ajutorul palpatorului termic portabil fără instalarea țevelor metalice se efectuează după cum urmează:

- a) la baza de sus a stivei, în trei secțiuni – pe centru și la distanța de 0,25 din lungimea stivei de la marginile ei;
- b) pe taluzurile stivei – la distanța de 2,0 metri de la marginile de jos ale stivei.

Distanțele dintre punctele de măsurare a temperaturii pe taluzuri sunt aceleași ca la baza de sus a stivei (în centru și la distanța de 0,25 din lungimea stivei de la marginile ei, luînd în considerație lungimea ei după baza de jos a stivei).

Pentru măsurarea temperaturii pe suprafața stivei - palpatorul termic se introduce în cărbune vertical, iar pe taluzuri – perpendicular pe suprafața lor; la măsurarea temperaturii cărbunelui, adîncimea pătrunderii palpatorului termic este de circa 1,25-1,5 metri; după măsurarea temperaturii, găurile create în cărbune de palpatorul termic, precum și urmele încălțăminteii rămase pe suprafața stivei sunt acoperite cu cărbune.

Notă: Dacă în punctele de verificare a temperaturii este depistat un strat de cărbune înghețat, atunci în aceste puncte temperatura nu se măsoară.

La stivele cu înălțimea de 5,0 metri temperatura cărbunelui se măsoară într-un punct al fiecărei țevi la distanța de $\frac{1}{2}$ din înălțimea stivei.

La stivele cu înălțimea mai mare de 5,0 metri temperatura cărbunelui se măsoară în două puncte ale fiecărei țevi la distanța de $\frac{1}{3}$ și $\frac{2}{3}$ din înălțimea stivei.

Ca regulă, măsurarea temperaturii în stivele cu cărbune de huiță și cărbune brun se efectuează o dată în decadă (zece zile) dacă temperatura cărbunelui este mai mică de $+40^{\circ}\text{C}$ și zilnic, dacă temperatura cărbunelui este mai mare de $+40^{\circ}\text{C}$. Rezultatele măsurării temperaturii (în fiecare țevă) este necesar să fie înregistrate în registrul de control al temperaturii cărbunelui stocat la păstrare în rezervele materiale de stat.

Notă: În stivele cu antraciți instalarea țevelor și măsurarea temperaturii nu se efectuează.

Focar periculos de autoîncălzire a cărbunelui este considerat sectorul stivei cu temperatura de $+60^{\circ}\text{C}$ și mai mare.

La depistarea focarelor de autoîncălzire a cărbunelui (de la $+50^{\circ}\text{C}$ pînă la $+60^{\circ}\text{C}$) este necesar de efectuat tasarea (compactarea) suprafeței superioare a stivei deasupra focarului de autoîncălzire, precum și partea taluzului stivei în regiunea focarului de autoîncălzire.

Dacă prin tasare nu este obținută micșorarea temperaturii în focar, atunci în locul depistării focarelor de autoîncălzire se aplică un strat izolant (cărbone mărunț de aceeași marcă sau cenușă), cu tasarea lui minuțioasă.

Dacă după măsurile întreprinse, temperatura cărbunelui în focarele de autoîncălzire o să fie mai mare de + 60°C, atunci focarul de autoîncălzire depistat se exclude (scoate) din stivă și se înlocuiește cu cărbune de aceeași marcă, care este transferat din partea frontală a stivei și se tasează minuțios cu ruloul.

Cărbunele autoîncălzit, exclus din stivă, se amplasează într-un strat cu grosimea de 0,5 metri, se udă abundant cu apă și în continuare se îmbospătează în modul stabilit.

În registrul de control al temperaturii cărbunelui stocat la păstrare în rezervele materiale de stat se fac înscriri despre lucrările efectuate în scopul răcirii cărbunelui autoîncălzit, cu indicarea cauzelor ce au adus la autoîncălzire și cantitatea cărbunelui ce a fost exclus pentru îmbospătare.

Stivele de cărbune, care și-au pierdut forma în timpul păstrării sau au crusta superioară deteriorată (spălată), trebuie să fie aduse în ordine (restabilite), curățate de obiecte străine și gunoi. În cazul depistării crăpăturilor, denivelărilor sau altor deteriorări la suprafața stivei, este necesar de adus în ordine stiva, cu tasarea ei, în special în locurile, unde au fost depistate crăpăturile, cu umplerea lor în prealabil cu cărbune mărunț din aceeași stivă.

La taluzurile frontale ale stivei de cărbune trebuie să fie instalate scări (trapuri).

După finisarea formării stivei de cărbune se efectuează măsurarea ei și se determină volumul ei, calculându-se greutatea în vrac a unui metru cub de cărbune și greutatea cărbunelui revenită la un metru liniar din lungimea stivei.

Actul măsurărilor este înregistrat în registrul de evidență a stivelor, un exemplar al actului este expedit în adresa Agenției Rezerve Materiale.

Notă: La punctele de păstrare, unde, conform condițiilor de păstrare, nu se menține configurația stivei sub forma piramidei drepte secționată sau altă formă geometrică dreaptă, măsurarea cantității de cărbune în stivă se poate efectua cu ajutorul topografului de mină.

Pentru verificarea calității cărbunelui stocat în rezervele materiale de stat se iau probe de control pentru efectuarea analizelor de laborator. Probele de control servesc drept bază numai pentru determinarea schimbării calității cărbunelui în timpul păstrării.

Prelevarea probelor de control ale cărbunelui din stive are loc în următoarele cazuri:

- a) la momentul creării fiecărei stive de cărbune pentru determinarea calității cărbunelui stocat, în lipsa certificatului de calitate (conformitatea) a furnizorului;
- b) cu o lună înainte de expirarea termenului stabilit de păstrare a cărbunelui.

Prelevarea probelor cărbunelui din stive, divizarea probelor și efectuarea analizelor trebuie să fie îndeplinite în conformitate cu STAS și condițiile tehnice în vigoare.

2.8. Termenele de pastrare a cărbunelui.

Termenele de păstrare a cărbunelui, inclusiv și antraciților, sînt stabilite în anexa nr.12 a prezentei instrucțiuni.

Stivele de cărbune sau unele sectoare ale stivei, care au fost expuse autoîncălzirii pînă la temperaturi mai sus de + 60°C sau au fost expuse procesului de autoaprindere, sînt supuse imediat îmbospătării (înlocuirii) indiferent de termenul de păstrare stabilit.

Înainte de expirarea termenului stabilit de păstrare a cărbunelui, în cazul, cînd analizele de laborator nu au stabilit pierderea calității față de normele stabilite, punctele de păstrare, cu acordul

Agenției Rezerve Materiale, pot prelungi termenul de păstrare a carbunelui cu jumătate din termenul stabilit. Prolungirea repetată a termenului de păstrare nu se admite și cărbunele respectiv este supus împrăștiării (înlocuirii).

III. Condițiile de bază la recepționarea, stocarea și păstrarea păcurii focar în rezervele materiale de stat.

3.1. În rezervele materiale de stat se livrează și se stochează păcură focar cu conținut mic de sulf, conținut mediu de sulf și conținut ridicat de sulf, în corespundere cu cerințele STAS în vigoare. Valorile indicatorilor fizico-chimici ale păcurii trebuie să corespundă valorilor prevăzute în anexa nr.13 a prezentei instrucțiuni, elaborată în corelație cu GOST 10585-99. Componenta calitativă a păcurii focar, stocate în rezervele materiale de stat, trebuie să corespundă cu componenta calitativă a păcurii utilizate pentru necesitățile curente.

3.2. Punctele de pastrare, în scopul păstrării păcurii focar în rezervele materiale de stat, alocă (atribuie) cele mai bune rezervoare din punct de vedere tehnic, izolate, din metal sau din beton armat. În unele cazuri se permite păstrarea păcurii din rezervele materiale de stat în aceleași rezervoare cu păcura destinată consumului curent.

3.3. În rezervele materiale de stat păstrarea păcurii de diferite mărci, din diferite partide se efectuează în rezervoare diferite. Tehnologia păstrării trebuie să excludă posibilitatea de a amesteca păcura de mărci diferite.

3.4. Păcura este necesar să fie păstrată în rezervoare, dotate cu utilaj pentru încălzire, care trebuie să fie menținut în stare funcțională. Încălzirea păcurii în rezervoare se efectuează numai în procesul pregătirii pentru eliberare din rezervele materiale de stat. Păcura focar este încălzită în rezervoare până la temperatura minimă, care asigură mobilitatea ei.

3.5. Fiecare partidă de păcură focar, stocată în rezervele materiale ale statului, este însoțită de pașaport, care trebuie să conțină:

- denumirea și marca producției;
- țara de proveniență, denumirea producătorului, inclusiv adresa;
- caracteristicile normative, stabilite de STAS în vigoare și caracteristicile de facto, stabilite în rezultatul verificărilor;
- numărul partidei, data producerii, volumul partidei;
- date despre existența (denumirea sau conținutul) aditivilor sau lipsa lor;
- informații despre asigurarea condițiilor inofensive de păstrare, transportare, realizate și utilizare;
- certificat de calitate sau declarație de conformitate.

3.6. Cantitatea păcurii focar din rezervele materiale de stat, ce se păstrează în rezervoare se calculează, reieșind din volumul ocupat de păcură (fără volumul ocupat de apă), stabilit conform tablei de taraj, înmulțit cu densitatea păcurii la temperatura în momentul efectuării măsurărilor. Fiecare capacitate-cisternă(cisternă pentru calea ferată, navă - cisternă, rezervoare), destinată pe transportarea și păstrarea păcurii focar trebuie să fie înzestrate cu table de taraj (calibrare). Rezervoarele, conductele, utilajele de pompare a păcurii trebuie să fie menținute în stare funcțională.

3.7. La păstrarea păcurii în rezervele materiale de stat, la punctele de păstrare, în parcul de rezervoare, este necesar să fie întreprinse toate măsurile necesare pentru protecția muncii și respectarea condițiilor de combatere a incendiilor.

3.8. Termenul de păstrare a păcurii (pentru toate mărcile) în rezervele materiale de stat este stabilit de 5 ani. Acest termen se calculează reieșind din data producerii păcurii (luna, anul). Termenul de păstrare a păcurii poate fi prelungit, dacă la finele termenului de păstrare toți indicii calitativi corespund STAS în vigoare. Prolungirea termenului de păstrare se întocmește printr-un act al comisiei numite prin ordinul conducătorului punctului de păstrare, cu anexarea analizei de laborator pe toți indicii de calitate a păcurii. Prolungirea termenului de păstrare a păcurii se efectuează cu acordul Agenției Rezerve Materiale.

IV. Recepționarea, evidența, eliberarea cărbunelui și păcurii focar

4.1. Acumularea și stocarea cărbunelui și păcurii în rezervele materiale de stat se realizează de Agenția Rezerve Materiale conform volumelor stabilite de Nomenclatorul aprobat, în baza contractelor încheiate cu furnizorii de bunuri, conform reglementărilor privind achizițiile de stat.

Pentru recepționarea cărbunelui și păcurii la păstrare, conform contractelor încheiate, la instituția subordonată Agenției sau punctul de păstrare este creată o comisie de recepționare, în următoarea componență: șeful instituției (punctului de păstrare), șefi de secție, contabilul-șef al instituției, responsabilul de calitate și persoana responsabilă material, în prezența unui reprezentant al furnizorului. Comisia nominalizată recepționează bunurile livrate și întocmește un act de recepție (**formular -anexa 4**), care în decurs de 24 ore din momentul recepționării este expediat în adresa Agenției. Actul de recepție se întocmește în trei exemplare:

- un exemplar pentru punctul de păstrare ;
- al doilea exemplar pentru Agenție;
- al treilea pentru furnizor.

Comisia recepționează cărbunele și păcura cantitativ și calitativ, în conformitate cu prevederile contractului încheiat, cu Standardele de Stat în vigoare, precum și conform documentelor de însoțire ce confirmă calitatea și cantitatea lor (factura fiscală, declarația de conformitate, certificatul de calitate, etc.).

În caz de depistare a necorespunderii cantității, calității bunurilor materiale, necorespunderii lor cerințelor standartelor de stat sau datelor documentelor de însoțire, șeful instituției sau punctului de păstrare este obligat să informeze Agenția și să invite reprezentantul Agenției pentru a continua recepționarea bunurilor materiale și a întocmi un act trilateral despre deficiențele depistate, care va fi semnat de reprezentanții celor trei părți și va servi drept bază pentru înaintarea reclamațiilor furnizorului.

Șeful secției, contabilul instituției sau punctului de păstrare, în baza actului de recepție, întocmește procesul verbal de primire (obligațiunea de integritate și stare perfectă)-(**formular-anexă nr.5**), care împreună cu actul nominalizat sunt expediate în adresa Agenției.

Persoana gestionară, în baza documentelor susmenționate, înregistrează în fișele de evidență (**formular - anexa nr.6**) bunurile materiale recepționate la depozit. Trecerea la venituri sau scăderea din evidență se efectuează în ziua efectuării operațiunii. Concomitent cu perfectarea fișei de evidență se perfectează eticheta de stivă(panou) (**formular - anexa nr.7**).

Instituțiile subordonate Agenției, precum și punctele de păstrare, prezintă trimestrial raportul vizînd disponibilitatea și circulația bunurilor materiale din rezervele materiale de stat (**formular – anexa nr.8**).

4.2. Eliberarea cărbunelui sau păcurii focar de la punctele de păstrare cu titlu de împrăspătare (înlocuire) se efectuează în corespundere cu planurile de împrăspătare (înlocuire), aprobate de Agenția Rezerve Materiale.

La efectuarea împrăspătării directe (simultane) a cărbunelui sau păcurii, punctul de păstrare completează actul de împrăspătare a bunurilor materiale (**formular - anexa nr.10**), la care se anexează factura fiscală la stocarea și eliberarea bunului material stocat și eliberat, certificatul de calitate a bunului stocat, procesul verbal de primire (obligațiunea de integritate și stare perfectă), care împreună cu documentele nominalizate sunt expediate în adresa Agenției.

La efectuarea împrăștiării cu decalaj în timp, eliberarea bunurilor materiale are loc în baza dispoziției și bonului de livrare (**formular - anexa nr.9**) elaborate de Agenția Rezerve Materiale. După eliberarea bunurilor materiale în baza bonului de livrare, instituțiile subordonate sau punctele de păstrare expediază în adresa Agenției Rezerve Materiale factura de eliberare și actele de eliberare.

Eliberarea bunurilor cu titlu de împrumut se efectuează în baza „Regulamentului cu privire la rezervele materiale de stat” și conform dispoziției și bonului de livrare elaborate de Agenția Rezerve Materiale. După eliberarea bunurilor materiale susmenționate instituțiile subordonate sau punctele de păstrare expediază în adresa Agenției Rezerve Materiale factura fiscală și actele respective.

Eliberarea bunurilor materiale în caz de situații excepționale se efectuează conform unei indicații speciale ale Agenției Rezerve Materiale .

Inventarierea bunurilor materiale aflate la păstrare la instituțiile subordonate Agenției se efectuează în modul și în termenii stabiliți de Agenție, conform legislației în vigoare.

Inventarierea bunurilor materiale aflate la păstrare la instituțiile subordonate și punctele de păstrare se efectuează anual concomitent cu inventarierea stocurilor de materiale și mărfuri proprii, conform Legii contabilității și legislației în vigoare. Rezultatele inventarierii sunt prezentate conform tabelelor și indiciilor stabilite de Ministerul Finanțelor (**formular-anexă nr.11**).

Inventarierea inopinate se efectuează la decizia Agenției.

Inventarierea se efectuează în mod obligatoriu:

- înainte de întocmirea dărilor de seamă contabile anuale;
- în cazul substituirii persoanelor responsabile material în ziua primirii-predării materialelor;
- în cazul depistării faptelor de furturi, jafuri, delapidări și abuzuri, precum și a deteriorării valorilor
- imediat după constatarea acestor fapte;
- în urma incendiilor sau calamităților naturale (inundații, cutremure de pământ, avarii etc.) – imediat după încetarea incendiului sau a calamității naturale;
- la indicația instanțelor judecătorești competente.

Răspunderea patrimonială pentru operațiunile cu bunurile materiale din rezervele materiale de stat, este prevăzută de Legea nr.589-XIII din 22 septembrie 1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare.

**Seful Direcției rezerve materiale ale
statului și e-Transformare**

N.Ioncu